

تپش قلب ایران در پایان قرن

**محمدرضا شجریان در واپسین سال قرن چهاردهم هجری شمسی،
وارد دهه نهم زندگی اش شد؛ با حضور ابراهیم گلستان،
احمد رضا احمدی، سیروس علینژاد، سعید فرج پوری، هادی خانیکی
و شاهو عندیایی، ۸۰ سالگی اش را جشن گرفته ایم**

صابر محمدی: ۱۷۶ روز دیگر، پرونده قرن چهاردهم هجری شمسی بسته می شود؛ قرن پر فراز و فرود برای هنر و سیاست ایران. محمدرضا شجریان روی گسل هشت دهه از این قرن، استوار و پایدار ایستاده و هیچ تکانه ای لرزه بر هویتی که او از ایرانیت برای ما بر ساخته، نینداخته است. او یکی از هویت نماهای قرن اخیر برای ما ایرانیان بوده است و قطعاً یکی از نام هایی است که در یادآوردهای این سده، به عنوان یکی از سمبل های قرن به سرعت به یاد خواهد آمد؛ آواز خوانی فراتر از آنچه به آن شهره است.

آوازه های یگانه او به نوعی احراز هویت فرهنگی ما و منش ویژه اش، صیانت از ملیت ما بوده است. ایران در منظومه فکری محمدرضا شجریان، نه ناسیونالیسمی افراطی را صادر می کند و نه ملی گرایی را محدود به پیرایه های کاذب وطن دوستی کرده است. وطن در کلام او، شمایی از خاکی ست مهربان باریشه های مهر مردمان. او آنچنان از کلیشه هنر مردمی فراتر رفته و آن را با اجراهایی دیگرگون به نمایش گذاشته که امروز حتی پس از پنج سال سکوت، همچنان محبوب ترین هنرمند ایرانی است. نبض ایران در این چند سال، در حد فاصل بیمارستان تا خانه محمدرضا شجریان در تپش بوده است؛ با هر خط و خبر ناگواری از مراحل درمان او، درد بر پیشانی شهر، خط می اندازد و عصب دوست دارانش مضطرب می شود.

در همه این سال ها مکانیزم حذف این صدای مسلط، پرکار و فعال بوده است، اما سرمایه ای که او اندوخته، این مکانیزم منحط را هر بار به راحتی از کار انداخته؛ صدای مردم حذف شدنی نیست. از ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ که با استعفا از رادیو اولین قطعه های پازل اعتراض به بد اخلاقی سیاسی را سر جای خودش گذاشت تا ۱۶ آذر ۱۳۵۸ که در واکنش به آغشتگی سیاست با هنر، از نهاد موسیقایی پرسرو صدای آن سال ها کناره گرفت و تا همین حالا که همیشه و همواره بر هویت موسیقایی اش، مقدم بر هر عنصر هویت ساز دیگری، اصرار کرده، او شجریان بوده است؛ بی هیچ پس و پیشی که محصول آمد و رفت گفتمان های حاشیه ای و تسلط شان بر روزگار ما بوده باشد... بی هیچ خدشه ای از ناملایمتهای زمانه.

عکس از فیلم مستند اکران نشده «همسفر با مرغ سحر» حسن سربخشیان

